

„SEMMI SEM ÁLLANDÓ, KIVÉVE A VÁLTOZÁST”
(Herakleitosz)

***Szemelvények hét évtized hazai egészségügyi ágazat irányításának
történetéből, különös tekintettel a széles értelemben vett ápolás és
ápolóképzés egyes kérdéseire***

Sövényi Ferencné

Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara
c. egyetemi docens Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Összefoglalás

Ebben a dolgozatban 1944-től időrendi sorrendben ismerhetjük meg a minisztériumok elnevezését, a miniszterek regnálását és az adott időszak kormányait.

Hosszú évtizedek során az egészségügy irányítása, szervezése szétforgácsolt volt. Az első önálló Egészségügyi Minisztérium 1951-ben létesült. Ezt a minisztériumot elmúlt hét évtized alatt többször átalakították és egy-egy átalakításkor név változás is történt, ennek megfelelően az ellátandó feladatok átrendezése is törvényszerű volt.

2010 óta eddig ismeretlen kormányzati struktúra alakult ki, u.n. „gyűjtő” miniszter irányítása alatt az egyes szakterületeket államtitkári rangban irányítják, tehát csak „áttételes” a kormánnyal való kapcsolat.

Kulcsszavak: kormányzat, egészségügy, minisztériumok

**Case studies on seven decades of health care management in Hungary,
with special regard to nursing in a broad sense and nursing education**

Summary

This work describes the names of ministries, ministers and governments chronologically from 1944.

For decades the leadership and management of health care was decentralised. The first independent Ministry for Health Care was established in 1951. This ministry was reorganised several times during the past seven decades followed by renewed names, and consequently followed by a reorganised structure of tasks.

Since 2010 a new governmental structure is taking place: particular fields are being supervised by under-secretaries as the so-called „collecting” ministers, thus the connection to the government is only „indirect”.

Keywords: government, health care, ministers

Irodalom

1. 90/1945.M.E.rendelet. (Magyar Közlöny 1945.)
2. 5.8000/1946.N.M. sz. rendelete az általános betegápolási szakképesítésről.
3. 283/1950. (XII.10.) M.T . Az egészségügyi miniszter ügykörének megállapítása.
4. 172/1951. (IX. 16.) M. T. Az egészségügyi miniszter ügykörének újra szabályozása.
5. 1400-1/1951 (I.28.) Eü. M. Az orvostudomány, valamint az orvostudomány céljait szolgáló egyetemi klinikák és intézetek felügyeletének és irányításának az egészségügyi miniszter részéről.
6. 364/1949.86.Kormány sz. rendelet a szülésznő képző intézetek a Vallás- és Közoktatási Tárca ügyköréből a Népjóléti Tárca ügykörébe kerülnek
7. Kórházak Működési Szabályzata (Jóváhagyta az egészségügyi miniszter 3410/Sz/11-23/1950.sz rendeletével)
8. Egészségügyi jogszabályok gyűjteménye I.-VI kötet (Egészségügyi Kiadó Budapest, 1954.)
9. Az egészségügyi miniszter sajtótájékoztatója (1956.09.11. Népszava.)
10. Babits Antal egészségügyi miniszter intézkedései (Országos Levéltár. Egészségügyi Minisztérium MNL OL XXVI-C-2-1-1956. 3. doboz)
11. 1959.évi.8.sz. tvr. az orvosi rendtartásról (19. §. és 47. §)
12. 1/1960. (EÜ.K. jan. rk .) Eü.M. sz. utasítása az orvosi rendtartás végrehajtásával kapcsolatos eljárási szabályokról (3 sz. melléklet).
13. 1961.évi. III. törvény a Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről
14. 12/1962.(Eü.K.7.) Eü.M.sz. utasítása a középfokú egészségügyi szaktanfolyamokkal kapcsolatos feladatok ellátására.
15. 28/1962. (Eü.K. 14.) Eü.M. sz. utasítása „egyes egészségügyi dolgozók továbbképzéséről”.
16. Az egészségügyi miniszter 44/1970.(Eü.K.24.) EüM.sz. utasítása Egészségügyi Központi Továbbképző és Szakosító Intézet létesítéséről (ETI).
17. 1972. évi II. törvény az egészségügyről.
18. Sövényi Ferencné - Stipkovits Simonné: Az egészségügyi szakképzés rövid története (2007.20.évf.I.szám).
19. 19/1975 (Eü.K12.) Eü.M.Sz. utasítás a gyógyító-megelőző intézmény rendszer szervezetének és működésének tovább fejlesztéséről.
20. 25/1976 (Eü.K19.) Eü.M.Sz. utasítás a gyógyító – megelőző ellátás intézményeinek működési szabályzatáról
21. Az egészségügyi és szociális ágazat fejlesztésének szakmai irányelvei a VII. ötéves tervidőszakra. (Egészségügyi Minisztérium. Budapest.1985)
22. Az egészségmegőrzés társadalmi programja.(Kossuth Könyvkiadó /1987)
23. 1/1990. (VIII. 21.) NM-BM együttes rendelete egyes gyógyító-megelőző intézetek szervezetének és vezetésének továbbfejlesztéséről
24. 1991.évi XI. törvény az egészségügyi hatósági és igazgatósági tevékenységről
25. Sövényi Ferencné: Az ápolásfejlesztés koncepcionális elemei (Nővér Supplementum 1994 augusztus)
26. Az egészségügy korszerűsítésének programja (Népjóléti Minisztérium 1995 október)
27. 20/1996 (VII:26.) NM. rendelet az otthoni szakápolási tevékenységről
28. 1997 évi CLIV. törvény az egészségügyről.
29. Az ápolásfejlesztés további feladatai. (Minisztériumi dokumentum 1999.04.28.)
30. 60/2003. (X. 20.) ESzCsM. rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről.

31. 2003.évi.LXXXIII. törvény a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamaráról.
32. 59/2011.(IV.12.) Kormányrendelet a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség - és Szervezetfejlesztési Intézetéről.

További hivatkozott irodalom:

1. Hahn Géza: A magyar egészségügy története. (Gyakorló Orvos Könyvtára MEDICINA, 1960.)
2. Bezerédyné-Hencz-Zalányi: Évszázados Küzdelem hazánk egészségügyéért. (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Bp. 1967).
3. Simonovits István: Társadalom egészségügy és egészségügyi szervezéstudomány.(MEDICINA Könyvkiadó Budapest,1945.
4. A MAGYAR EGÉSZSÉGÜGY 40 ÉVE. (KSH, 1985)
5. Bottyánszki András: Az egészségügyi minisztérium rövid története. (Orvos Képzés 5 LXXXIII. ÉVFOLYAM.1988.)
6. A magyar kórházügy. Szerk. Ajkay Zoltán és Kullmann Lajos (Magyar Kórházszövetség Budapest. 1985.)
7. Az egészségügy kimagasló hatékonyságú ágazat (Miniszterelnöki Hivatal Stratégiai Elemző Központ. Stratégiai Füzetek 4. 2000. november).
8. Kapronczay Károly: Fejezetek 125 év magyar egészségügyének történetéből (Simmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár Budapest, 2001.).
9. Solymosi Tamás: Mai magyar egészségügy helyzetelemzés és kibontakozás (Védegylet,2005.).
10. Jubileumi Évkönyv (Magyar Kórházszövetség. Debrecen 2008.)
11. Ápolás helyzete Magyarországon 2008. (ETI Budapest)
12. www.tortenelmitar.hu